

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 30.—Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v LjubljaniTelefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Poenotenje našega zadružništva

V zadnjih mesecih sta gg. Pucelj in dr. Kramer, bivša ministra, na shodih JNS propagirala idejo koncentracije našega zadružništva. Tako je n. pr. g. Pucelj dne 10. junija t. l. na kmečkem zborovanju v Naklem med drugim rekel: »V Sloveniji imamo 800 denarnih zavodov raznih oblik. Vsaka stranka je snovala svoje. Že v dobrih časih bi jih zadostovalo samo 250, tako pa so sedaj občine, ki imajo po dve ali pa celo po tri posojilnice. Za primer naj navedem le to, da imamo v velikolaškem okraju 5 posojilnic, dve naši, tri pa bivše SLS, dočim bi zadostovala samo ena.« Nadalje je rekel: »Če bomo depolitizirali zadružništvo, smo že napravili dolg korak naprej, ker se bo šele takrat videlo, kje je pomoč najbolj potrebna.« Dne 24. junija t. l. je na taboru kmečke mladine na Grobljah pri Sv. Pavlu v Savinjski dolini rekel: »Imamo 800 denarnih zavodov, ko bi jih bilo za Slovenijo tudi 200 dovolj. Če to izvedemo in ozdravimo naše zadružništvo in denarništvo, potem lahko rečemo: Ti, Narodna banka, daj nam 100, 200 ali 300 milijonov, da dvignemo likvidnost denarnih zavodov. Tudi danes bi nam Narodna banka morda dala denar, toda kaj bi bila posledica? Tisti, ki je močnejši, bi prišel v banko ali hranilnico in dvignil svojo vlogo, nazaj bi je pa ne prinesel več! V treh dneh bi dvignili na ta način vseh 300 milijonov in še ta denar bi šel v nočavice. Tu nič ne pomaga zabavljanje in kričanje, marveč samo pameten sporazum! Naši najboljši gospodarji se morajo sporazumeti in storiti to, kar nam velela vest.« O govoru gosp. dr. Kramerja na shodu JNS v Brezicah z dne 12. avgusta t. l. poroča »Jutro« z dne 13. avg. sta sledeče: »V drugem delu svojega govora je minister dr. Kramer omenil nekatere izmed uspehov, ki jih je dosegla Jugoslovenska nacionalna stranka v času svojega delovanja. Navedel je zakon o zaščiti našega kmeta, napovedal bližnji zakon o razpustu kartelov, ureditev razmer v denarstvu in kreditnem gospodarstvu in poenotenje našega zadružništva.«

Kakor vidimo, zagovarja gosp. Pucelj koncentracijo našega denarstva z znižanjem števila denarnih zavodov od 800 na 200, češ, Narodna banka bo potem lahko priskočila našim denarnim zavodom na pomoč. G. Pucelj govori tako, kakor da bi naši denarni zavodi bili v sedanjih obliki silno bolni, da niso ekonomično organizirani, da vlada v njih samovolja posameznikov in da niso sposobni, pravilno vporabiti kredit, ki bi jim ga podelila Narodna banka. Gosp. dr. Kramer gre pa še dalje in pravi, da je treba vse naše zadružništvo podvreči »poenotenju« (Gleichschaltung). Reproduciral smo nalašč vse, kar je »Jutro« poročalo o tem, kar sta imenovana gospoda rekla o tem problemu. Pogrešamo temeljitve, razlogov, ki bi podkrepljevali zahtevo po koncentraciji, oz. »poenotenju« denarnega zadružništva. Edinole želja po centralizaciji denarništva pa ni poseben prepričevalna za naše gospodarstvenike, zlasti po dogodkih v senatu, kjer je gosp. dr. Ravnihar kot poročevalec senatskega odbora za proučevanje zakonskega predloga o izvenspornem postopku smatral za potrebno, da črta predvideno fakultativno nalaganje denarja mladoletnikov v pupilarno varnih denarnih zavodih;

je šel potem, ko je videl, kaj predlaga slovenski senator, še dalje in je predlagal, naj se ti denarji nalagajo izključno pri Državni hipotekarni banki. Za ta predlog so glasovali vsi slovenski senatorji izveniši g. Hribarja. Skupščina je senatske sklepe potrdila, ne da bi ugovarjal en sam poslanec JNS iz Dravske banovine, čeprav pomenja ta sklep, kakor se je že ponovno

povdarjalo, odtegnitev cca 100.000.000 dinarjev iz naših slovenskih zavodov.

Ko smo torej ugotovili, kakšno »poenotenje« slovenskega denarništva omogočajo in celo predlagajo odlični prvaki JNS, naj še preiščemo, ali res obstojajo kaki gospodarski razlogi, ki govore za koncentracijo našega denarstva.

Glavni razlog, ki velja za vsako koncentracijo, je prihranek režij. Če se fuzijonira več bank, ki potem združijo svoje podružnice v istem kraju, se res prihrani na režijah, pri nas pa je stvar povsem drugačna. Kreditna zadruga na vasi posluje navadno v kaki privatni sobi, ki jo kak odbornik brezplačno odstopi, pošle zadruge pa pogosto opravlja eden ali drugi član načelstva brezplačno ali proti skromni nagradi par sto ali pri močnejših zadrugah par tisoč dinarjev ob letnem zaključku. Večji in veliki denarni zavodi pa imajo celo vrsto uradnikov, ponekod celo s službeno pragmatiko in pravico na pokojnino, kakor tudi drage poslovne prostore, visoke nagrade načelstvu itd. Male zadruge imajo torej manjše režije kakor velike, kar naj dokažejo še sledeče številke: Zadruga zveza ima v črnomaljskem in metliškem okraju 9 kreditnih zadrug, ki so imele koncem leta 1932 napram hranilnim vlogam 6‰ režij; v kamniškem okraju je imela 14 kreditnih zadrug, ki so imele isto razmerje režij napram hranilnim vlogam. To so torej male in najmanjše posojilnice. Temu nasproti so tri zelo močne posojilnice v mestu Celju imele ob istem času 9‰ režij napram vlogam, torej polnih 50 odstotkov več kakor najmanjše posojilnice! Morda poreče kdo, da je to slučajno radi kakih posebnih razmer, da se pa v splošnem pri velikih posojilnicah lahko bolj štedi. Zato naj tudi glede tega govore suhe številke: Zveza slovenskih zadrug združuje večinoma večje posojilnice ali vsaj posojilnice v večjih krajih, in sicer 149 po številu; na 639 milijonov dinarjev je bilo Din 6 milijonov 396.000 režij, torej ravno 1‰ (10‰), Zadruga zveza pa, ki združuje večinoma manjše posojilnice in posojilnice v malih krajih, je imela v isti dobi (koncem 1932) 335 kreditnih zadrug z eno milijardo in trideset milijoni dinarjev hranilnih vlog napram Din 8.111.000 režij, torej le 8‰. Če torej vpoštevamo režije, moramo zagovarjati sistem malih posojilnic kot cenejši in ekonomičnejši.

Veliki obrati imajo brez dvoma to slabo stran, da imajo radi velikega števila dolžnikov manj vpogleda v gospodarske razmere posameznika, medtem ko imajo male posojilnice svoje dolžnike vedno pred nosom in lahko pravočasno store korake, da se zavarujejo pred izgubami. Ker imajo torej manjši rizik, se lahko zadovoljujejo z manjšo napetostjo med pasivno in aktivno obrestno mero, služijo torej gospodarstvu ceneje kakor velike posojilnice. To se še stopnjuje vsled cenejših režij, kakor smo pokazali v prejšnjem odstavku.

Za zbiranje hranilnih vlog je velikega pomena, da ima hranilec posojilnico čim bližje; mimogrede vlaga svoje prihranke na svojo knjižico, medtem ko se težko odloči za pot v bližnje mesto, če v domačem kraju ni denarnega zavoda. Marsikak znesek bo preje obrnil v druge svrhe.

Statistika nas uči, da male zadruge vseskozi lahko same skrbje za kreditne potrebe svojega okoliša, torej brez kreditiranja s strani zveze. Medtem ko so posojilnice v vaseh redno upniki svojih zvez, so posojilnice v mestih njih dolžniki, kar se kaže pri Zdrugi zvezi pri dveh zavodih (Novo mesto in Jesenice). Torej je tudi tukaj ugodnejše razmerje pri malih zavodih.

Pri rafajznovkah obstoja stara tra-

dicija, da se vselej stremi po tem, da imej zadnja vas svojo posojilnico. Tej tradiciji se imamo zahvaliti, da se je narodni kapital pri nas prav zgledno koncentriral, kar je bilo v naši zgodovini odločilnega pomena za naš obstoj. Take tradicije je treba spoštovati. — Nadalje je vkoreninjena težnja, da se skuša v vasi zbrati denar plasirati v isti vasi, da se torej potom zavoda organizira in čimbolj razvije gospodarstvo dotičnega kraja. Proti tej popolnoma naravni težnji boriti se očitno ni umestno.

V Dravski banovini je 89 krajev, kjer se nahajata po dve posojilnici, pri čemer so izvzeti večji kraji, kjer je več zavodov (n. pr. Ljubljana 26, Maribor 13, Celje 8, Ptuj 4, Murska Sobota 4). Vidimo torej, da je v važnejših krajih potreba po večjem številu zavodov in predvsem v teh krajih obstojata tudi po dve ali več posojilnic. Tudi če je bila ustanovitve politična, oz. strankarska poteza, je vendar posojilnica pozneje morala dokazati, da je življenja zmožna, sicer ni mogla obstati. Važnejši kakor strankarski moment je pa moment zaupanja. Zaupanje se ne da komandirati in če hranilec nima zaupanja do enega načelstva,

potem odnese svoje prihranke pač v ono posojilnico, kjer sede ljudje njegovega zaupanja. Vodilni faktorji pri posojilnicah bodo potrdili, da imajo vložnega zelo mnogo denarja, ki izhaja od ljudi ravno nasprotno politične barve, ker si marsikateri politično eksponirani hranilec ne mara pustiti gledati v žep s strani svojih somišljenikov, ki v danem primeru zahtevajo od njega tudi njegovemu premoženju odgovarjajoče žrtve, oz. prispevke. Kroglica torej ne gre vedno v isto smer kakor denar.

Na podlagi gorenjih premislekov ugotavljamo, da ni prav nobenega gospodarskega razloga, ki bi zahteval koncentracijo ali celo »poenotenje« našega denarništva. Razlogi so čisto politični. Prav je, da se to ve in pove.

SRBSKI NARODNI PREGOVORI

Šut s rogatim se ne može merit.

(Kdor nima rogov, se ne more skušati z rogatim.)

Prigraječeno jače — sve na više skače.

(Čim večji je pritisk, tem hujši je odpor.)

Zborovanje pooblaščenih graditeljev Kraljevine Jugoslavije

V nedeljo dne 9. t. m. se je vršila IX. redna glavna skupščina pooblaščenih graditeljev Kraljevine Jugoslavije v dvorani ZTOI v Ljubljani. Zbrani so bili delegati posameznih sekcij iz Zemuna, Osjeka, Sarajeva, Splita, Sušaka, Vojvodine, Zagreba, Maribora in Ljubljane.

V uvodnem govoru se je predsednik g. Miroslav Zupan zahvalil vsem zastopnikom oblasti za njihovo razumevanje in naklonjenost graditeljskemu stanu.

Posamezni referati so razpravljali o obstoječi težki gosp. krizi, ki je zadela gradbeno stroko v največji meri. Vsled tega je bilo to zborovanje ne le povdarek težkega stanja graditeljev, ampak tudi splošnega gospodarskega stanja. Razpravljalo se je dalje o ureditvi težkih socialnih razmer, ki so v neposredni zvezi z vprašanjem življenjskega obstoja tisočev delavstva.

Obširna razprava se je vršila tudi o davčnih bremenih, ki ogrožajo spricho že itak popolnega zastoja gradbene delavnosti sam obstoj graditeljskega stanu. Tudi obstoječe kreditne prilike, ki pridejo v tem stanu v največji meri do izraza, so bile predmet obširne diskusije, ki je ugotovila, da je pri obstoječih finančnih prilikah popolnoma zamrla volja za investicijsko gibanje v stavbni stroki.

Razmotrivalo se je dalje vprašanje zaposlitve domačih tehnikov, katerih gmotno stanje je od dne do dne obupnejše in to baš vsled tega, ker jim številni inozemci odjedajo vsakdanji kruh. Razpravljalo se je tudi o tuji industriji, ki odjeda zaslužek domačim silam in se je zahtevalo, da se predvsem zaščitijo domača podjetja.

Predmet obširne razprave je bilo tudi vprašanje javnih del in s tem v zvezi zakon o državnem računovodstvu ter nevzdržni položaj graditeljskega stanu v borbi proti sušmarstvu.

Posebna točka dnevnega reda je bila razprava o noveli k obrtnemu zakonu in pa o osnutku zakona o pooblaščenih inženjerjih in arhitektih, ki je v mnogih slučajih protiven obstoječi zakonodaji.

Po stvarnem razmotrivanju navedenih dejstev je bila sestavljena obširna resolucija, ki odločno zahteva od merodajnih faktorjev, da v svrhu pobijanja splošne brezposelnosti v gradbeni stroki čimprej ukredujejo:

1. da se omogoči gradnja državno upravnih poslopij, uradno-prosvetnih, higijenskih, socialnih in telesno vzgojnih zgradb, nadalje izvršitev novih cest, mostov, železniških prog, elektrotehničnih naprav in drugih ob-

jektov, ki so v današnjem življenjskem nivoju neobhodno potrebni;

2. da se graditeljskemu stanu, ki strogo temelji na kreditni podlagi, nudi možnost cenene kredita na podlagi znižanja obrestne mere in zopetne likvidnosti denarnih zavodov.

3. da se vse težnje gospodarstva v naši gospodarski politiki bolje uvažujejo, za kar je nujno potrebno, da se naša notranja gospodarska politika preustroji, da bo v skladu s potrebami gospodarstva.

Posebna resolucija je bila odposlana tudi glede novelizacije obrtnega zakona in načrta zakona o pooblaščenih inženjerjih in arhitektih.

Ob zaključku skupščine so bil iznešeni še razni stvarni referati posameznih sekcij ter je bilo novemu odboru poverjeno delo, da v vseh teh problemih zastopa interese graditeljev.

Določi se, da se bo X. redna skupščina pooblaščenih graditeljev vršila prihodnje leto na Sušaku. Nato je bilo zborovanje zaključeno ob odlični samozavesti vseh prisotnih, da je graditelj važen faktor v narodnem gospodarstvu.

Papagaji

Papagaj je čuden tič, ki ne poje čisto nič — samo blebetati zna hripavo in oponašati govor gospodarja stvarstva — človeka.

V zadnjem času se pri nas množe človeški papagaji, ki oponašajo gesla, misli, krilatice »Boja« kar na debelo. Često hoté — često nehoté in nevedé... Prave pravcate stranke hočejo biti naenkrat »gibanja«, govorijo o gospodarskih programih in celo načrtih, cel kup slavnostnih govornikov govori naenkrat o »borcih« in »bojevnikih«, vsi hočejo v boj za resnico in pravico — pri tem pa se tresejo polne bisage in natlačeni žepi. Le veselo naprej — hripavi papagaji!

Ljudstvo pa si želi čistih, poštenih človeških glasov, ki bodo peli — kot zvon! Zato kliče: dol s papagaji!

Dva obrtniška kongresa smo imeli v Ljubljani. Pristaši ločenih zbornic so zborovali v Unionu, tisti, ki so za skupno zbornico in so trenutno pri vodstvu obrtnega odseka, pa pri Mikliču. Prvih je bilo mnogo več. Obrtniški stan dandanes mnogo trpi in bi bilo prav, da bi se složno potegoval za svoje koristi.

Janez Čuček:

Zrasti tvoja volja . . !

Kakor hiti srebrni avijon visoko pod nebo v svoje dalje — tako visoko lebdi nad nami podoba resničnega, klenega slovenskega fanta in vse naše misli streme za njo, kot slede oči blesteči točki pod brezkrainim nebesnim svodom.

Mi pa rastemo v nove zarje — in mogočni mlini časa nas melje v moko, iz katere bo kruh vsej domačiji.

Nov duh naj bo kvas, ki bo prekvalil našo voljo in nas dal domačiji v pomoč težkih dni, ki leže nad nami. Tega se nejasno zavedamo vsi.

Ali je naša volja še prožna, živa, ali je naš duh že iz mraka? Dajmo, pogledajmo si odkrito v oči — in recimo besedo, ki nam bo vodnica v boju!

Velika je naša lepa domačija, iz doline v dolino se preliva njen sok, iz kraja v kraj vodi zavita cesta — vedno se nahajam na nji in uživam njeno toplino. Izpod strmih Julijskih Alp, kjer oča Prisank z mogočnim hrbtom čuva severni rod pred jugom, hiti preko zelene, v naročju belih velikanov počivajoče ravnine gorenjske — v prečudnih zavojih se zvija po opojnem brezjanskem polju, mimo Kranja se razcepi v ozke strele, ki brže preko še širnejše ravnine cerkljanske na Kamnik, Tržič, Skofjo loko, zgrinjajo se okoli belega mesta slovenskega pod starodavnim gradom, hite zopet na vse strani, udarijo v dolenske kraje, hite preko bregov in dolin, hite na vzhod, kjer se razgube v prekmurskih planjavah, zaidejo v kočevske pragozdove, — tako sem prevozil našo domačijo, tako mi je ostala v spominu njena nebeška podoba, njena pesem in mlk.

Povsod ste, fantje naši, povsodi kliče zemlja po vas, vas goltajo stroji in zasipa črna zemlja, vsak korak kaže vaše sledove, vsak odmev nosi vaš glas s seboj. Delate, trpite, veselite se in — rastete...

Pa sem zadnjič podil svoj motorni stroj po naši deželi, pod visokimi, temno zelenimi gorami počivajoči. V nedeljo popoldne je bilo. Polno ljudi sem srečaval, mladih, navdušenih, premnogo jih je bilo pod vplivom alkohola.

»Koliko fantov je tukaj...!« je dejal spremljevalec začuden.

»Fantov —?« sem odvrnil, »jaz jih še nisem srečal mnogo. To-le, kar tukaj motovili, to niso sami fantje — lahko bi bili, da, ampak niso. Ali si jih videl doli pod Planino, ali si jih slišal po gorenjski strani?«

»Povsod sem jih videl in slišal,« je odvrnil. »Ampak niso bili povsod enaki. Nekje so bili tako čudni, kar hudo mi je bilo zanje — ne vem, česa jim je manjkalo, ampak veselja niso imeli nobenega, ko si jih pogledal.«

»Fantje pa niso vsi, nekateri so samo odrasla mladina, nezrel sad,« sem odvrnil. Izogibal sem se jim težko, kajti vsa cesta je bila njihova, negotovih korakov so se izgubljali v prelepem zelenem polju.

»Ta nesrečna pijača,« je vzdihnil tovariš, kot bi uganil moje misli.

»Pijača ni nesrečna — pijače je povsod dovolj — ampak ljudje, ti so nesrečni!« sem moral popraviti njegov vzdih. Vesel sem bil, ko sem prišel iz tega konca domačije in na mirni cesti so mi hitele misli v kraje, katere sem srečal in utisnil v spomin. Po šaleški in mislinjski dolini sem se vozil zadnjič. Presneti fantje, kako so bili zali in zastavni! Tako te je že pogledal izpod rahlo upognjenega krajca, da bi najraje stopil k njemu ter mu stisnil delovno, trdo roko in mu potrkal na rame. Ogenj v očeh, moč v rokah in kak nastop! Kakor tam kje v planinskih krajih.

Nečtetokrat sem stal med njimi in jih opazoval, kajti sam se trudim, da postanem slovenski fant, vreden tega imena. Dovolj sem že star za to, tudi delaven sem, tudi pijem ne — ampak zdi se mi, da mi do tega ponosnega naslova vseeno še nekaj manjka.

V svoji rodni vasi onkraj mejnih gora imam prijatelje-fante. Sloki, koščati, drobni in tršati so med njimi, zati in tudi ne. Tudi jaz nisem ravno slabič. Ampak ko stopim med nje, se čutim majhnega in skoro nemočnega. Kaj imajo ti ljudje, da nadkritljujejo svoje sovratnike? V čem tiči njihova nadmoč?

V trdni volji, ki se drži svoje ravne, začrtane smeri, oni vedo, kaj hočejo, vedo kaj ne smejo. Vedo za nevarnosti in vedo za obrambo pred njimi. Vse to čutijo pravi fantje, tukaj ali tam. Poznajo pijačo, k nji se deajo, kadar nanese. Toda niso ji sužnji, temveč gospodje. Vroč kri imajo, ampak ta kri jih ne goni v prepad, temveč jih vzdržuje na začrtani smeri, čeprav se jim le-ta večkrat hoče izgubiti izpred oči. Jeza jih

popade in vzkipi jim duša — toda roka se ne dvigne nad nemočnega, nedolžnega, ampak udari v korenino zla.

Samooobvladaje, disciplina — to so kri-la, na katerih plava naš pravi fant visoko pod nebom nad svojimi nemočnimi sovratniki, vdanimi v svoji nemoči vsem napakam, strastem in tavanju v megli nevednosti.

In šele tak fant postane lahko vreden član naših vrst bojevnikov!

Beseda fant pomeni človeško plemstvo — to, kar so v starih romantičnih časih izražali z besedo kavalir. Samo s to razliko, da ne smemo misliti pod to danes izmaličeno besedo njeno zunanjo podobo — puhlega dvorilca vsem mogočim damam! Kar je angleškemu narodu gentlemen, to je nam fant. Vsaj biti bi moral... Vsi veste, da žal ni tako in da je pravih fantov zelo malo med nami.

Vzvišena je naša naloga bojevnika — in težka. Cel narod je lahko bojevniki, toda radi tega ne bo nič boljše, ako tvorne sile ne bodo v pravem duhu bojevnika delale na rešitvi. Ni nevarnosti samo sedaj, ta bo obstojala neprestano v pretečem povratku prejšnjih časov, ako jih bomo s svojo neučejnostjo in malomarnostjo nehote priklicali nazaj. Zato pa moramo naše sile razviti v tem smislu, da bomo neprestano na straži, da bomo tako prežeti s pravim duhom, da bo vse to nekako avtomatično čuvalo pred povratkom starih grdobij.

Duh je močan, ampak meso je slabo... to je tisočletja star izrek, ki ga poznate. Dragi moji, telo je kot stroj, ki ga vodi krmarjeva roka po svetu. Ako zna ta voziti, bo vse dobro, ako ne, mu najboljši stroj ne pomaga nič. Zato mora naša pažnja biti obrnjena v prvi vrsti le na duha — duh pa vladaj s pomočjo volje, ki je njegov odraz in ki narekuje, kaj je treba storiti.

Včasih sem mnogokrat omahoval in se bal svojih nalog, čutil sem se po nepotrebnem premalo močnega in se vdajal dvomom. Lepa dne, ko sem se vozil tam okoli Niša nekje, sem bral v ameriškem svetovnem romanu Sinclairjevem: »Trajno zmaguje vendar le samo stroj...« Nehote sem se zamislil ob teh besedah. V enakomernem ropotu koles mi je vstajalo pred očmi, kaj je hotel povedati ta slavni pisatelj, ko je primerjal človeka stroju.

Vidite, pa je čisto enostavno, kaj nam pravi ta izrek: Tvoja volja bodi kot v tek pognan stroj, točno zgrajen, točno napajan s potrebno energijo — in zmaga la bo nad vsemi drugimi izbruhi, malodušjem in željami, na katere bode naletela — ker se ne bodo mogle kosati z železno energijo, s katero ta stroj deluje avtomatično dan za dnem v tvoji duši — ker bode omagalo vse drugo preje, kot tak jeklen stroj. In to veste vsi, da človek prenese še več, kot stroj, ker mu daje volja tisto večjo energijo, katere stroj, ki je točno izračunan po raznih enačbah, ne more dobiti — ker mu ta enostavno ne priteka.

Od tedaj se je v meni mnogo spremenilo. Neprestano imam ta izrek pred očmi in kadar pride moment, ko se človek vidi nekako izdanega, zapuščenega ali v razsulu svojih upov — tedaj blisne ta vodilna misel skozi dvome in dvigne klonečega duha. Volja giblje naprej, ona podzvestno naganja razum, da najde novo pot, da uresniči svojo nalogo. In tega se moramo naučiti in se vzgajati tako trdno, da nam nihče ne bo mogel kdaj odrekat volje in poguma.

To pa zahteva od človeka, zlasti od mladega, ki je vajen delati vse po svojem in brez izkustev vidi vse enostavnejše ali pa tudi težje, da se odreče vsem razvadam, ki ga ovirajo na tej poti. Ako te ovira pijača, proč z njo. Ako te ovira ženskarenje — otre si se ga! Ako te ovira premajhno duševno obzorje — razširi ga! Toda predno se lotiš vzgoje svoje volje, otre si se vseh teh reči. In zopet se jih brez volje ne boš mogel. Ta volja pa še dolgo ni ona, ki bi mogla biti gonilna moč v tvojem življenju — kajti ta volja je defenzivne vrste. Ti si pa moraš privzgojiti ofenzivno voljo, ki bo napadalna in trajna! Tvoja volja mora biti kot samotvorno tekoč stroj; ko si se enkrat za nekaj odločil, naj se vse, kar delaš, vrši pod njenim vplivom.

S tem pa boš postal tudi resničen fant in ta vrlina te bo skozi celo življenje spremljala kot nevidna moč, s katero boš nadvladoval svojo okolico, s katero boš kot ponosen ptič na kovinskih krilih hvalil svojo pot v soncu skozi vso temo življenjske gnusobe.

Tvoja naloga, mladi človek, je: postati slovenski fant, postati človek! Ne išči sreče v zunanosti, temveč v jekleni volji, v jasnem razumu, s katerim boš vladal nad oko-

lico — kajti fantov je malo in svet se jim mora nehote podrežati, ker proti njihovi trdnosti, kot stroj delujoči volji ne more opravi ti ničesar. Pravi fant mirno prenese vse, s smehljajem na ustih gleda zlobo ter ji zada v pravem času z mirno, preudarno roko smrtni udarec. To je njegova vrlina in odlika v svetu. Zato je svet njegov — njemu pripada prvo mesto v njem.

Govor tov. Franja Šnuderla

predsednika krajevene organizacije »Boja« v Št. Jakobu v Slov. Goricah, na ustanovnem občnem zboru dne 26. avgusta 1934.

Ko otvarjam ustanovni občni zbor krajevene organizacije »Boja« vas vse navzoče tovariše prisrčno pozdravljam. Prav posebno pa pozdravljam tovariša Šturma in Matičiča iz Ljubljane, tovariše dr. Pihlarja, Goloba, Gnusa, Krambergerja, Tratnika in druge iz Maribora dole tovariše, ki se vsi niste ustrašili truda in stroškov ter pohiteli med nas, da nas o tem in onem poučite, da nam daste pobudo za naše novo veliko skupno delo. Pozdravljam tudi gospoda zastopnika sreskega načelstva.

Zakaj se ta bojevnika organizacija v Št. Jakobu ustanavlja, zakaj se ta pokret širom naše domovine tako naglo širi? Ker smo prišli po vsem tem, kar smo zadnja leta doživljali, do prepričanja, da tako naprej več iti ne more, ker propadamo gospodarsko in moralno in ker dvomimo, da bi se nam po dosedanji praksi zamoglo iz te močvare pomagati, posebno, ker takega hotenja ali prave volje zato ne opažamo. Mi pa, mladi, korajžni kot smo, željni življenja, dostojnejšega, kot ga živimo, nimamo niti veselja niti volje v tem gospodarskem blažu poginiti. Mi hočemo v tej naši od nas stvorjeni lepi Jugoslaviji lepšega svobodnejšega življenja, mi tudi hočemo pri ustvarjanju, posebno gospodarskih boljših prilik sodelovati in se ne pustimo pri tem delu, kot se je to dogajalo posebno pri nas, od kakih kričavih laži-patrijotov potiskati ob stran...

Mi hočemo biti na naše oblasti ponosni..., da bomo pod njimi vsi poštteni državljani enaki, da se bodo zakoni in paragrafi za vse enako tolmačili... ne pa, da bi se od kake politične klike za doseg njenih, mnogokrat sebičnih ciljev lahko izigravali.

Mi nočemo več... in to poslušajte, mi no-

NEVERJETNI TOMAŽ, prej: „Ne morem prav zaupati, ker ne vem, kdo je za vami.“

NEVERJETNI TOMAŽ, sedaj: „Ne morem prav zaupati, ker ste sami in ni nihče za vami.“

Da, da, neverjetni Tomaž, prej in zdaj smo sami brez tvojih namišljenih lutkarjev. Mi smo čisti tabor bojevnikov, borcev Jugoslavije, pravice, poštenja, zakonitosti in reda. Ti pa vohaj naokrog za novim izgovorom!

Delegati »Boja« ...

Kdo so ti delegati? To so pravi, brez vsakega pritiska iz proste volje naroda izvoljeni zastopniki organiziranih desetstisočev slovenskega delovnega ljudstva v gibanju »Boja«, ki so osvojili njegove ideje. To so ljudje, ki uživajo zaupanje svojih rojakov, ljudje, rojeni na tej slovenski zemlji, njeni sejaleci in orači, njen sok in njena kri. To so predvsem zastopniki kmečkega stanu, brez katerega država ne bi bila nič, to so davkoplačevalci in poštteni, dostojni državljani.

Naše ljudstvo se je zgrnilo okrog »Boja« s tako elementarno silo, s tako vero, s takim ognjem, kot jih doslej naša zgodovina ni poznala. Privabila jih niso papirnata gesla, ne sladke obljube, ne sijajna podkupnina — privabila jih je moč ideje, moč misli, ki jih je zapisal »Boj«: Boj za pravico — kaj je potrebnejšega na svetu? Boj za resnico, kaj je lepšega? Boj za poštenost vsakega in vseh — kaj je boljšega? Proč od delitve narodne sloge in moči po umetnih strankarskih principih — kaj je bolj logičnega in bolj pametnega v času, ko primanjkuje kruha?

Delegati »Boja« so bivši vojaki svetovne vojne, člani rezervne vojske, ki so si izbrali za edinega voditelja, kateremu brezpogojno zaupajo, našega narodnega kralja in nikogar drugega — bojevniki, ki najbolje poznajo disciplino, ki hočejo, da naj bošta zakon in postava močna za vsakogar in proti vsakomur enako.

Za nas ni poti nazaj — gremo naprej! Marširajmo tako, kot smo marširali pred 20 leti, stopajmo kot vojaki, ki se krohota jo žvižgajočim kroglam in granatam, ki se ne bojijo ne dežja, ne mraza in ne gladu. Naša pot je dolga in težka, morda najtežja, ker

Ti rastoči človek, ki krepko stopaš v ta svet, pa ti, ki tavaš po njem brez črte vodnice — zapomni ta si:

Stokrat in stokrat ponovita — postati hočem fant! In v ta namen pridita k nam, da v družbi pravih fantov otrdi vajina volja in da ojekleni vajin duh. Pozdravljena v naši bojevnikiški sredi — domačija čaka tudi vajinih močnih rok!

čemo več ogabnega denuncijantstva, ki se je posebno zadnja leta pri nas tako strašno razširilo in ki je bilo ravno v našem srezu že pravo prokletstvo, vsled katerega je moral marsikateri poštenjak premnogo po nedolžnem trpeti, denuncijant sam pa je za svoje iškarjotsko delo dosegel kako mastno službico, kak stolček ali druge koristi. Na naše veselje pa take robe pri nas ni mnogo in boj proti njej ne bo težak. Skrbeli bomo v zvezi z našo veliko organizacijo, da se take stvari več ne ponovijo...

Vsi, kar vas je poštenih borcev, imate pri nas prostora, radi vas bomo sprejeli v svoje vrste in bomo z vami skupno delali za doseg onega, kar si vsi želimo, za srečo, blagostanje in veličino naše Jugoslavije.

Odločno pa odklanjamo tiste maloštevilne gospode, ki nosijo na svojem čelu Iškarjotov pečat, pečat denuncijantstva in ovadustva... Priporočamo jim, da se nam sploh ne približajo, ker, čim dalje so od nas, tem večji bo ugled naše organizacije, tem večje bo število članov.

Kar pa povemo danes kot glavno... čujte in si zapomnite, da smo mi borci v zvezi z junaškimi dobrovoljci tisti, ki so našo lepo Jugoslavijo soustvarjali... in smo zopet mi tisti, na katere naša država in naš visoki vladar lahko računata, ker mi jima ostanemo zvesti, kakor smo slovenske matere zvesti sinovi.

Tovariši stopite v naše vrste, nič se ne bojte, saj smo mi kovači lepše srečnejše jugoslovanske bodočnosti!

Širite »Prelom«!

iščemo pot v vsa poštena, nepokvarjena in nekorumpirana srca našega ljudstva, da razpalimo v njih živ ogenj za borbo proti laži, zatiranju, nepoštenosti, neredu, medsebojni mržnji in človeški zlobi. Naše vrste pa morajo biti čiste — otrešimo se vseh lažnjivih prijateljev, ki hodijo z nami samo z eno nogo, otrešimo se vseh patronov varuhov in zaupajmo samo v sebe in svojo moč! Varuj nas Bog prijateljev, sovražnikov se bomo že otrešli! Podajmo si roke, ki naj se združijo v eno samo jekleno grozno pest, pred katero naj umolkne vse, kar se hoče igrati z ljudstvom. In zakaj ne? Desetstisoči kmetov in delavskih trpinov nam pravijo, da imamo prav; bivši bojevniki svetovne vojne, ki so bili dobri le takrat, ko so s svojimi telesi tvorili obrambni zid, za katerim so pijavke naroda izsesavale njih svoje in si kopičile bogastva — ti pravijo, da imamo prav! Invalidi, ki so dobili v krvavi vojni za spomin okorne žalostne proteze, mesto skromnih invalidnin, vojni dobrovoljci, ki so blodili po vseh petih kontinentih in ki so šli v boj zoper topove in puške in vešala iz proste volje in v imenu velike srečne Jugoslavije — ti pravijo, da imamo prav! Avstrijski »veljeizdajalci«, judenburške žrtve, koroški Maistrovi junaki, ljudje z resnično zasluženimi Karadjordjevi zvezdami na prsih, čelamada stoddotnih Slovencev in stoddotnih Jugoslovancev pravi, da imamo prav! In vsi naši molčeči padli tovariši, vsi naši znani in neznani mrtvi junaki nam kličejo iz svojih grobov — imate prav!!!

Zato, borci, naprej — do zmage!

Ko prečitaš »Prelom« daj ga prebrati tudi tovarišu, sosedu, da se naroči nanj!

„Gospodje okrog JNS v Brežicah“

»Rim je spregovoril« in takoj dvignil liktorsko sekuro, da nam zagrozi — s sodnijo. Zaradi te grožnje ne bo seveda nobeden izmed nas legel v posteljo, vendar smo v dilemi, ker ne vemo, ali gre temu avguru le za efekt, da prepriča javnost, kako ta profani »Boj« resno ne pomisli, kadar nekaj trdi in napiše — ali pa se je g. dr. Drnovšek v svoji jezi res odločil, da se z nami plebejci vsaj v hramu pravde sestane in — meri.

Vsekakor je ona druga možnost najpripravnejši kolovrat, ki bo znatno zmešano štrne naših razmer skoraj že razmotal. Ni dvoma, da se bo tudi g. dr. Drnovšek moral dobro potiti, če bo hotel dokazati, da mu je »Veliki Novinar« — poleg ostalega — hotel imputirati, da je on — dr. Drnovšek — svojo hišo zidal z »javnim denarjem«.

Govorili smo zgoraj v množini, ko smo omenili, da se bo moral g. dr. Drnovšek sestati v hramu pravde z nami. Čeprav imajo oni, katerim je »Boj« to, kar je biku rdeče suknjo, »dobro organizirano špijonažo« (ipsissima verba, ni res, gospod doktor!) je to-pot g. dr. Drnovšek vrgel sulico, ki ni pogodila cilja. Njegova nemeza ne more zahtevati glave onega »Velikega Novinarja«, o katerem govori gosp. doktor z Molièrjevo ironijo. On se bo vsikdar in tudi v tem primeru našel oko v oko s krógom »Borceve«, ki nimajo izrecnih reporterjev.

Vendar nas je replika g. dr. Drnovška malo presenetila. Pričakovali smo edino to, da nam bo eventualno zastavil pot kljukasti križ — a da se bo g. dr. Drnovšek tudi topot tегnil za enega izmed onih, to smo smatrali za nemogoče. Nam namreč, katerih grb ne krasi beseda »nacionalne«, a nam zato hrani srce slovensko pravo jugoslovansko kri, nam ne more prav nobena politična peripetija izbrisati iz slovenskih duš črnih spominov iz črne dobe, ko so očetje sedaj živih sinov prodajali pasje biče »für windische Hunde« itd. itd. Ta grenki občutek bi morda zadušil čas, če nas vseh v Brežicah ne bi udarjali v obraz sporadični izbruhi onih latentnih čustev, ki jih nobeden politični kurz, nobena stranka in noben pravi patriot ne bi smel niti odobravati, tem manj pa braniti. — In namesto, da se pere zamorec sam, pa se prikaže na njegovem mestu izven avle v novinarski areni glava g. dr. Drnovška. Kljub temu pa ni napravil zamorcu najboljše usluge; kar se pa nas tiče, nam ni mogel storiti večje usluge. Medtem ko velja namreč za ves pismeni svet »in vino veritas« kot aksiom in ko vé veliki filozof — naš narod — »da pijanec govori, kar trezen misli«, prevaleli g. dr. Drnovšek krivdo svojega jugoslovanskega nacionalista na — vinske duhove.

»Tu v kupi, glej, prekrasno zrem kraljico, nebeško hčer, neskalseno resnico.«

Mani Simona Gregorčiča nam menda ne bodo zamerili, ker smo primorani nasloviti besede narodnega proroka na njegovega rojaka novega kova.

Nismo pričakovali od pravnika, da bo očital »javnosti«, da v navedenem primeru ni »na mestu kaznovala« hitlerjevega kričača. Ali ne bi bilo bolj umestno, da bi bil ta jurist to pravno zdravilo predložil zagrebškemu kongresu pravnikov, namestu da ga je priporočal ulici. Ergo »Lynchjustiz«!

Naj končamo! — Ko se v odgovoru g. dr. Drnovška spotikamo nad fineso, kakor »bedast, konfuznost« itd. in ko g. doktor z visokega (retoričnega?) piedestala govori o nekem »Velikem Novinarju«, naj nam ne zameri konstatacije, da njegove replike glede elegantnosti sloga, plemenitosti dikcije in prepričevalnosti argumentov ni redigiral nikakšen Moro Giamferri.

Dopisi

Odboru visokospoštovanega društva
»SOČA«

v Murški Soboti.

Na Vaši proslavi dne 5. t. m. je govornik, ki je zastopal g. predsednika Saveza emigrantov, ponovno rabil v svojem govoru vzporedno izraza »slovenački dijalekat« in »srpski« odn. »hrvatski jezik«.

Kot reprezentanca prekmurskih akademikov ne moremo preko tega dejstva, da se nekdo javno izraža tako omalovažujoče o našem jeziku, ki je ustavno priznan kot enakopraven s srbskim in hrvaškim. Njegovo označevanje kot narečje vzporedno z označevanjem srbsčine oz. hrvaščine kot jezika smatramo za žalitev nacionalnega ponosa vsakega Slovenca in vsakega pravičnega Jugoslovana.

Pokret za osvoboditev Primorja in Istre visoko spoštujemo. Vendar pa ne moremo

dopuščati, da bi se istočasno odrekale

kajti kako naj ima za nas razumevanje inozemstvo, če ga nimajo ostali Jugoslovani? Prosimo in pozivamo visokospoštovano društvo »Soča« v Soboti, da zavzame v tej zadevi jasno stališče in ga sporoči vsej javnosti, ki je zvedela za omenjene besede na »Sočini« prireditvi.

Z odličnim spoštovanjem!

Za: Klub prekmurskih akademikov v
Murški Soboti

Vladimir Škrlak, t. č. predsednik.
Vogrinčič Franc t. č. tajnik.

Kapele pri Brežicah. Že celo vrsto let se je čutila potreba po boljši prometni zvezi med vasi Globoko, Kapelo, Jereslavlje, Rakovec, hrvaška meja. Letošnjo pomlad nas je presenetil naš občinski predsednik Urek Franc z vestjo, da se bo po že zelo dolgem čakanju vendar letos gradila ta neodhodno potrebna cesta. Ali z vola rodil se je kozel. Gradi se namreč cesta, toda ne tam, kjer je najbolj potrebna, namreč Globoko—savska banovina, kot so tudi terenske prilike veliko bolj ugodne in bi zemeljska dela stala veliko manj, kakor bodo stala za progo, kjer se sedaj vršijo, namreč Globoko—Kapele in nič delj in še to precej v hrib, kjer bo veliko dela z razkopavanjem in ponizavanjem bregov in zavažanjem jarkov, česar bi se lahko pri prej imenovani progi Globoko — savska banovina izognili. Da bi pa tu, čez hrib trasirana cesta ne prišla nikomur v prilog, se ne ugovarja: največ bo pa koristila eni »nacionalni«, že skoraj pozabljeni gostilni v občini, pa tudi na mlinu, kateri stoji ob potoku Gabrnica in je last Ureka Ivana, pos. in nar. poslanca v Globokem, se radi večjega prometa kolesa ne bodo tolikokrat razsušila. Kolikor se pa tiče izvajanja zemeljskih del na tej cesti, je pa že celo tednik »Domovina« omenil, »da nekateri delavci na cesti lenarijo in da kmetje to vidijo in se nad tem zgražajo. Pripominjamo, da se kmetje morajo zgražati, ker za gradbo ceste v obliki doklad, trošarin taks in pristojbin največ plačajo, ako kaj takega vidijo. Tu omenimo samo dva slučaja, ki sta se vršila 16. avgusta tega leta. Trije delavci so imeli nalog zasipati neke od deževja nastale mlakuže in prišedši na lice mesta, so previdno odložili orodje ob robu ceste, si kljub pripekanju solčnih žarkov zakurili ogenj in pekli Bog znaj čegavo koruzo. Upajoč, da jih ne vidi drugi, kakor srna izza grma, so isto seveda tudi povžili. Upamo, da jim je prav dobro teknila, ker so to storili sede v senci. Druga dva delavca sta istočasno med delavnimi urami nekemu kmetu v njegovem lastnem gozdu nalagala drva. Če sta bila od predpostavljene poslana, to prepuščamo v pomislek vodji partije g. Cvetkoviču. Pretečeni teden so se v tej občini vršile prisilne prodaje, za davke zarubljenih predmetov in so prodali pri tukajšnjem posestniku tri svinje za 50 Din. Iste svinje je kupec pri preprodaji, oziroma vrnitveni zahtevi cenil 1800 Din. Prodane so bile torej za še ne 3% vrednosti. Kmetje ne morejo delati čudežev, da bi mogli banovini in občini nuditi dovolj denarja na razpolago za plačilo tako zaposlenih delavcev, kakor je tu omenjeno; istotako ne morejo delati čudežev, da bi zredili letno toliko svinj, da bi z njimi krili davke po komaj 3% ni vrednosti. Gospodje, kateri se držite, da ste samo vi država in vodite državno in gospodarsko politiko, ali ste že izračunali, koliko škode ste že storili narodu in državi?

Rajhenburg. Predsednik krajevne skupine bojnikov v Rajhenburgu, tovariš Edo Gregorič, učitelj meščanske šole na Senovem, je po službeni potrebi premeščen v Mežico na Koroškem. Kot predsednik Boja je bil vnet, pogumen in odločen. S temi vrlinami si je pridobil neomejeno zaupanje vseh tukajšnjih članov. Čeprav nam je težko za njim, mu vse eno moramo čestitati, da mu je usoda naklonila tako mesto, kjer je še neobdelano polje, ki čaka marljivega orača, ki bo zarezal globoke brazde na bojniškem polju. Tovariš Gregorič! Mnogo sreče in uspehov ter še na svidenje!

Rajhenburg — Savograd. Naši občinski očetje so, z našim g. županom na čelu, sklenili, da se bo Rajhenburg od sedaj naprej imenoval Savograd, ter so s tem doprinesli svoj delež k zgodovini o spreminjanju tukajšnjega krajevnega imena. Saj smo že pred leti morali dati »Rajhenburg« med staro šaro ter smo prejeli »Savski Brestovec«. Sčasoma smo pa zopet dobili Rajhenburg nazaj. Kaj pa poročete na to, gospodje občinski očetje, ki ste se potrudili rešiti »nujno« vprašanje imena našega trga, da bi se Rajhenburg imenoval — seveda, če že ni prepozno, — Suh Polič, kar bi se izvrstno strinjalo z našimi suhimi žepi, ali pa bi tradicionalno ime za centum našega trga raztegnili na celoto? S tem bi mogoče postali še bolj slavni.

Moško perilo

Din 21.— oxford srajca
Din 24.— platnena srajca s cefir prsi
Din 26.— flanel srajca
Din 27.— skaut-flanel srajca
Din 38.— pike srajca
Din 45.— touring srajca
Din 17.— spodnje hlače, dolge
Din 20.— spodnje hlače, kratke
Din 65.— spalne srajce
Din 26.— zimska triko srajca
Din 23.— zimske triko spodnje hlače

TRGOVSKI · DOM
Sternceki
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK
Celje, št. 32

Veliki ilustrirani cenik dobite zastoj
Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar!

Ustanovni občni zbori »Boja«

Sv. Križ pri Litiji. V nedeljo 2. sept. smo tudi pri nas ustanovili »Boj«. Sklicatelj ustanovnega občnega zbora župnik tov. Erzin Leopold otvoril ob 3. pop. občni zbor. Zborovalcev je bilo okrog 100. Občnemu zboru je prisostvoval tudi okrajni glavar iz Litije. Otvoritelj občnega zbora je v uvodnih besedah med drugim tudi rekel: odkar nimamo več javnih bojvniških taborov, pa bojvniška misel na znotraj tli in razvema naša srca. »Prelom« to misel razširja, da, mi hočemo — prelom vsega onega, kar nam stiska srce in nam stiska žepe. Iz sedanje zmede hočemo ustvariti nekaj novega, dobrega in lepega. Zato smo sedmeri predlagatelji predlagali banski upravi pravila »Boja« dne 30. junija 1934. Banska uprava je pravila potrdila dne 1. avgusta 1934 pod št. II. No. 16481/2. Za danes sem sklical ustanovni občni zbor naše krajevene organizacije Združenja borcev Jugoslavije, tega boritelja za poštenost in pravico. — Soglasno so bili izvoljeni v odbor: predsednik Rajnar Jožef, posestnik, Moravče 25; podpredsednik Zupan Anton, čevljar, Selce 2; tajnik Hostnik Alojz, posestnik, Moravče 32; blagajnik Hribar Franc, posestnik, Brezje 4; gospodar Martinčič Jožef, pos., Hohovica 3; arhivar Potisek Anton, posestnik, Storovje 51; odborniki: Ribič Janez, kmetski fant, Vodice 6; Ščinkovec Janez, kmetski sin; Podpeč 5; Golob Miha, posestnik, Lazi 3; Povše Jože, posestnik, Dobovica; Skoda Jože, posestnik, Zagod. V nadzorstveni odbor so bili soglasno izvoljeni: Pavli Josip, posestnik, Moravče 9; Zavrl Franc, posestnik, Javorje 5; Rappl Anton, orožnik v p., Gabrovka 36; Erzin Leopold, župnik pri Svetem Križu. Ker je bil s tem dnevni red izčrpan in se ni nihče več oglasil k besedi, je otvoritelj občnega zbora v imenu predsednika pozval vse zborovalce k delu za napredek Združenja borcev Jugoslavije, v korist naše ožje domovine Slovenije in naše širše domovine Jugoslavije, nakar se zborovalci veseli razidejo.

Ribnica na Dolenjskem. Tu pri nas se je vršil ustanovni občni zbor Združenja borcev Jugoslavije za skupino: Ribnica okolica, dne 19. avg. Kmalu po jutranji sv. maši se je kljub nastavljanju ter ostrim pogledom nekaterih »nacionalnih« mogotcev napolnila prostorna dvorana tov. Dav. Oniča, ki nam je dovolil svojo dvorano v brezplačno uporabo, akoravno za sosedno skupino, za kar se mu na tem mestu najtopleje zahvaljujemo. Udeležba je bila sijajna, do 300 mož in fantov, čeprav vlada še vedno strah pri nekaterih radi ubogega potnega lista, za katerega se je pri nas treba truditi in potiti poleg merodajnih tudi še na nemerodajnih mestih. Sicer pa je tudi med našimi krošnjari precej navdušenih in neustrašenih borcev, ki se tudi ostrih pogledov ne zbijajo. Lahko trdimo, da se bodo tudi dosedanji strahopetci kmalu opogumili in stali odločni v naših vrstah. Precejšnja večina pa nas je takih, ki smo precej trde kože in nas ne zbode vsak osat. Zbor je vodil predsednik pripravljalnega odbora M. Šmalc, pozdravil navzoče zborovalce, posebej še odposlanca osr. izvrš. odbora tov. Fabjančiča Vl. Predno preide na dnevni red, zakliče on in za njim cel zbor: Živel naš prvi borec, Kralj Aleksander! in se spominja tudi mrtvih tovarišev. Nato poda besedo tov. Fabjančiču, ki s svojim prepričevalnim govorom navduši zborovalce in pobije razne klevete in laži o našem pokretu. Po govoru tov. odposlanca se je izvolil odbor, nakar je predsednik zaključil zbor s pozivom: Borec v boj za staro pravdo.

Središče ob Dravi. V nedeljo dne 26. avgusta smo ustanovili tudi pri nas krajevno organizacijo »Boja«. Ustanovnega občnega

zbora se je udeležilo nad 150 članov in priateljcev pokreta. Zbor je vodil tov. J. Štamberger, ki je po jedratih uvodnih in pozdravnih besedah prečital udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Aleksandru I., kar so navzoči vzeli z velikim aplavzom na znanje. Soglasno smo izvolili sledeče tovariše: predsednik J. Štamberger, podpredsednik A. Bedjanič, tajnik F. Zidarič, blagajnik J. Kočev, gospodar M. Kosi, arhivar F. Špendija, za odbornike oz. nadzorni odbor Jakl Janez, Prosnik Anton, Prosnik Ivan, Trstenjak Franc, Ivanuš Mihael, Dečko Feliks, Lasič Jakob, Jambrovič Karl, Čulek Anton, Lovrec Feliks, Bauman Franc, Raušl Jožef, Tkalec Jakob, Antonovič Ivan in Crček Štefan. Po volitvah nam je s svojo duhovito in šegavo besedo obrazložil pomen in namen »Boja« tov. Vl. Fabjančič, katerega so navzoči večkrat nagradili z burnim ploskanjem. — Polni ognja in novega poguma, smo se razhajali s trdno vero v končno zmago pravice, reda in poštenja, kar pa ni bilo prav enemu samemu »naceku«, a je revček takoj s prvim udarcem pogodil sebe samega ob splošni veselosti.

Sela pri Šumberku. Ustanovni občni zbor dne 26. avgusta je otvoril predsednik pripr. odbora ob 15. uri in ugotovil sklepčnost, ker je bilo od 78 vpisanih članov 73 navzočih. Podal je kratko sliko priprav in povedal, kakšen namen ima ta organizacija. Zastopnik osrednjega izvršnega odbora tov. č. g. dekan Tomažič je razložil pravila organizacije. Nato je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: Kastelic Anton, posestnik, predsednik; Koželj Anton, pos., podpredsednik; Kmet Anton, mizar, tajnik; Gregorič Franc, pos. blagajnik; Maver Jože, pos., gospodar; Pajek Ignacij, arhivar; odborniki: Zupančič Jože, Trlep Franc in Trlep Janez. Namestniki: Pucelj Janez, Strmec Anton in Ozimek Janez, posestniki. Nadzorni odbor: Podlipnik Josip, župnik, in posestniki: Ozimek Franc, Zaletel Jože, Rojec Jože in Zupančič Anton. — Pri slučajnostih se oglasi zastopnik osrednjega izvršnega odbora na razpolago za vsa vprašanja in pojasnila. Vsi navzoči so bili z izvajanjem zadovoljni, kar so dokazali z glasnim odobravanjem.

Vojnik. V soboto, dne 18. avgusta t. l. se je vršil v Vojniku v prostorih gospoda Kolarja Ivana ustanovni občni zbor krajevene organizacije »Boja« za trg Vojnik. Izredno uspešni občni zbor, katerega se je udeležilo okrog 60 članov iz trga, je otvoril v imenu pripravljalnega odbora tovariš dr. Mikuš, ki je po pozdravu delegata krajevnega izvršnega odbora v Celju tov. Hočevanja Mirka v vznešenih besedah izrazil neomejeno zvestobo in udanost prvemu borcu — kralju Aleksandru. V svojem nadaljnjem govoru je povdarjal zgodovinsko nujnost vsenarodnega gibanja »Boja« in z zadoščanjem ugotovil, da je »Boj« v Vojniku zbral v svojih vrstah ne samo večino vojniških mož in fantov, temveč tudi večino članov občinske uprave trga Vojnik z županom Klančnikom na čelu. Po prečitanih pravil so bili izvoljeni v upravni odbor naslednji tovariši: Kolšek Emil, Kveder Ignac, Mlinar Jurij, Vanda Milan, Preložnik Alojz, dr. Mikuš Rudolf, Audič Ivan, Novak Franc, Baraga Ivan, Pušnik Mihael, Klančnik Leopold, Svajgar Franc, v nadzorni odbor pa: Zdovec Mihael, Kovačič Josip, Udovičič Josip, Trobiš Franc. Po volitvi odbora je tovariš Hočevan Mirko v daljšem govoru obrazložil zborovalcem nastanek in pomen »Boja«, ki vkljub vsem naporom nasprotnikov nadaljuje svoj zmagoslavni pohod. Povdarjal je, da je minula doba poklicnih politikov, ki so narod razdvajali in topli s strankarskim bičem.

Doma in na tujem

Rojstni dan našega prestolonaslednika smo praznovali dne 6. septembra. Vsa Jugoslavija se je ta dan ozirala k ljubkemu kraljevskemu dečku, ki bo nekoč prijel za žezlo. Vsa Jugoslavija zaupa tem svetlim očem, ki se jasno in bistrijo pod okriljem velikih kraljevskih staršev. Zlasti pa gleda vanj mladina, kajti on bo vodil pravo »mlado« Jugoslavijo, saj se današnja od samih sivih brkov in plešastih glav še ne more imenovati mlada. Živio kraljevski deček, čaka Te mlada Jugoslavija!

Spomenik padlim junakom so odkrili dne 9. septembra v Prokuplju, ki je bilo središče slovne topliške vstaje leta 1917. Spomenik je odkril sam kralj Aleksander in pri tem izpregovoril krasne in velepomembne besede, slaveč zasluge onih, ki so žrtvovali življenje za svobodo domovine. Na vznožje spomenika je kralj položil srebrni venec.

V Ljubljani smo imeli festival (to je: praznik) slovanskih plesov. Prireditelj je bila pestra in nadvse zanimiva. Čudno je le to, da so manjkale mnoge naše domače pokrajine. Ziljanom je avstrijska vlada prepovedala udeležbo, čeprav so imeli potne liste v redu. Avstriji so se naučili junaštva od Italijanov. Toda odsotnosti Bosne, Črne gore, Boke in drugih pokrajin si ne moremo razlagati. Tudi Prekmurje, ki nam je že večkrat pokazalo zanimive plese, bi lahko nastopilo. Ugotovili smo, da imajo vsi slovanski narodi svoje plese, samo Slovenci imamo le kopije nemških.

Koliko znaša škoda, ki so jo povzročile poplave v Sloveniji, so izračunali. Deset milijonov, tako cenijo. Lepa vsota bi to bila, ako bi jo mogli obrniti v koristne namene.

Drobni oglasi

KOKOSJE PERJE, naravno 6 Din, čohano 30 Din kg. Vsakovrstno živo in zaklano perutnino nudim po najnižji ceni. Cenik brezplačno. A. Ekart, Rače.

Močno trikolo prodam na obroke. Naslov v upravi »Preloma«.

Kupujte samo »SVETOL«, čisti vse kovine in zrcala!

Za naš

naj se kupujejo naši domači proizvodi:

prašek za pecivo, vanilin - sladkor, rumenilo in pudring praški znamke »ADRIA«

F. HREHORČIČ

Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta šte. 28

Telefon 24-04

SLOVENIA-TRANSPORT

ŽELEZNIŠKO - CARINSKO, ŠPEDICIJSKO IN TRANSPORTNO PODJETJE

Ljubljana, Miklošičeva cesta
Ekspoziture: Maribor, Jesenice in Rakek

Naslov za brzojavke: SLOVENIATRANSPORT — Telefon interurban 27-18
Poštni predal 239 — Čekovni račun pri poštni hranilnici v Ljubljani 14.650

Kupujte domače blago

Odeje, pletilno volno in barete dobite po ravnokar znatno znižani ceni

Oglejte si zalogo, ne da bi morali kaj kupiti

SUKNO TEOKAROVIC

Naše cene in kvalitete vsakega zadovoljujejo!

Tako pa so jo odnesle vode, ki so jih gnale sklepe sile brezumne prirode.

Občutno pomanjkanje kisa, octa ali jesiha je nastopilo zadnje dni v ljubljanskih trgovinah. Merodajni informatorji so tega mnenja, da so to hladilno tekočino pokupili razni gospodje, ki si morajo devati na glavo v octu namočene obkladke, kakor to zahteva »zdravnik v prvi sili«, kadar ima kdo prehudega mačka, telesnega ali tudi duševnega. Vendar so nas trgovci pomirili, češ, da so zaloge jesiha, kisa ali octa v naši zemlji neizčrpne in da radi tega glavobola naših gospodov ne bo nastalo v življenju naroda nobena kriza in da bodo Slovenci mirno lahko jedli svojo solato.

Prvi sneg je zapadel 2. in 3. t. m. na gorah Avstrije in Nemčije. Otroci, kmalu bo sveti Miklavž!

Koruznih žgancev ne bo zmanjkalo. Jugoslavija bo letos imela za izvoz 120.000 vagonov tega zlatorumenega zrnja. Seveda ga bo doma tudi dovolj.

Bolgarija bo elektrificirana v petih letih po zakonskem predlogu ministrstva za javne zgradbe. Kdaj pa se bo izvedla glavna električna žila po naši državi? Pravijo, da kmalu, koliko tehta beseda »kmalu«?

Velika balkanska banka naj se ustanovi, tako predlaga Kemal paša, predsednik turške države. Pri tej banki bi sodelovale balkanske države in vse tiste evropske, ki imajo živahnejše trgovinske stike z njimi. Sedež banke naj bi bil ali v Carigradu ali v Solunu. Avstriji pa žele, da bi bil na Dunaju. Mi pa pravimo: Balkan balkanskim narodom, sedež banke na Balkanu.

Nemški gospodarski diktator dr. Schacht ima bistro, ampak trdo glavo. Tako recimo

Vsak zaveden Borec zasleduje, kdo oglašuje v našem listu in kupuje pri njem!

Nogavice-rokavice

kompletne potrebščine
za krojače in šivilje

nadalje bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga, šolskih potrebščin itd. po

najnižjih cenah

pri trdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

trdi, da morajo v prilog nemškega gospodarstva odstopiti mnoge osebnosti, med njimi doktor Goebbels. Zakaj pa le-ta mali, živahni mož, ki so mu nadeli ime: Največja klepetulja Nemčije? Zato, ker dr. Schacht želi doseči sporazum z Židi. Goebbels pa je zaklet hrustavec Židov. Dr. Schacht želi, da bi Židje ustavili gospodarski bojkot Nemčije. Židje pa so se pri tem domislili, da bi sedaj oni mogli pohrustati nekdanjega hrustavca Goebbelsa. Tako se svet vrti: Danes meni, jutri tebi.

Rusija vstopi v Društvo narodov, poleg tega dobi v društvu tudi stalno mesto. Proti sprejemu bo glasovala Švica. Tudi Avstrija se nekaj otresa. Nemara dobi tudi Poljska stalno mesto. Prav je, da tudi slovanske države dobe odločilno besedo v Zenevi.

Hitler je pred kratkim izdal oklic na nemški narod. Med drugim pravi: »Nacionalno socialistična revolucija je končana in ti-soč prihodnjih let ne bo v Nemčiji nobene revolucije več.« Torej vidimo, da je šel Hitler med preroke in jasnovidce. Toda poleg prerokov so na svetu tudi skeptiki ali dvomilci, katerim nihče ne more prepovedati, da ne bi dvomili nad Hitlerjevo prerokbo.

Sovjetski ledolomilec »Lidke« se je preril skozi ledene gore na severni obali Sibirije od vzhoda proti zahodu. Izpolnjena je davna želja Rusov, da se najde ta pot, ki je doslej zahtevala že toliko žrtev. To odkritje, pravijo strokovnjaki, je velike trgovske pa tudi vojaške važnosti. Bog daj srečo, veliki ruski brat!

Strašna tragedija na morju se je dogodila dne 8. septembra blizu New-Yorka. Velik turistični parnik Morro-Castle, ki je prihajal s Havane, se je vnel 12 km od obale in

Naprava za vezavo vseh vrst vrvi
Novost! »ŠTEDOVEZ« Pozor!

dobite v vsaki trgovini
Naslov Vam pove uprava tega lista

Najboljše boste postreženi
v restavraciji

Slamič

Velemesarija, tvornica
mesnih izdelkov
in konzerv

Ljubljana
Gospodarska cesta 6

Telefon: Restavracija 29-72, Mesarija 29-73,
Podružnica v Prešernovi ul. 5 22-56

Priporoča se renomirana tvrdka:

Matej Orehek

Ljubljana, Kolodvorska ul. 26

Ustanovljena leta 1897

Ugoden nakup raznovrstnega dobrega blaga po nizkih cenah. Posebno se opozarja na veliko zalogo »ORO« čevljev, domačega ročnega izdelka.

Trgovci uživajo poseben popust!

*Priznano lepe,
trpežne pletenine*

za dame, gospode in deco
v modernih barvah, po naj-
novejših krojih izdeluje
in prodaja na drobno
in debelo

prva kranjska pletilnica

Andrej
Ogrizek
Kranj

(v lastni trgovini na
rožnovenskem klanecu)

Naše geslo: Postreči Vam z kvalitetnim blagom, ker slabo blago je dvakrat drago!

kljub takojšnji pomoči je zgorelo, utonilo in bilo požrtih od morskih psov 255 potnikov. Vidi se, kako pomanjkljive so še pridobitve modernega časa, kadar se mora človek spustiti v borbo s silami prirode.

Italija mora biti za vsako ceno militaristična. Tako je izjavil Mussolini. Takoj pa je pristavil ta veliki in energični mož, da naj vsi tisti, ki jim to ne tekne, stopijo v semenišče ter zapuste fašistično stranko. Italijanska semenišča so seveda premajhna, da bi sprejela vse tiste, ki se ne skladajo z Mussolinijem. Mogoče bi bilo bolje, da bi začel z njimi naseljevati kolonije.

Bolgarska vlada je energična. Makedonski vstaši, ki so nekoč bili strah in trepet Bolgarije, morajo zdaj sami trepetati. Vlada je pred kratkim pozvala Vančo Mihajlova, voditelja Makedoncev, naj se preda, sicer ga bodo proglasili za odmetnika, to se pravi človeka, ki ga bo vsakdo lahko brez kazni ubil. Ta usoda bi bila celo za nekdanjega silnega Vančo bridka.

Ker v Posaarju pričakujejo nemirov, ki bodo nastali radi sovražstva med Hitlerjevi in Posaarci, ki bi radi ostali pod upravo Društva narodov, bodo nemara Francozi v sporazumu z Ženevo poskrbeli za varnost. To se pravi, najraje bi spet zasedli Posaarje, tako bi se zdelo preprostim možganom — če ne bi bile druge države ljubosumne. Ker pa so že, bodo nemara poslali v Posaarje švicarsko armado.

Svoboda se začne pri kravati. Tako pravi francoski pisatelj Paul Reboux. Mi bi dostavili, da se svoboda tudi neha pri kravati.

ČLANSKI SESTANEK

kraj. organizacije »Boja« na Viču bo v soboto, 15. septembra t. l. ob 8. uri zvečer v gostilni Erbežnik (»Pri Zabkarju«) na Viču.

DOPIŠNIKE prosimo, naj potrpe, če ne moremo vsega takoj objaviti, ker je gradiva mnogo, prostora pa malo. Vse, kar je za objavo, pride na vrsto. — Uredništvo.

NAJBOLJŠI ŠIVALNI STROJI
„ADLER“ IN „GRITZNER“

pokromana kolesa
„GRITZNER“
pletilni stroji
„DIAMANT“
po izredno nizkih cenah
samo pri trdki
JOSIP PETELINC LJUBLJANA
Telefon št. 29-13
Vočletna garancija! Pouk v umetnem vezenju brezplačen! blizu Prešernovega spomenika, za vodo

Tiskarna Andrej Sever

Ljubljana-Moste
Zaloška cesta 25

Tiskovine za trgovce,
urade itd. - Lepaki, letaki, ceniki, vizitke itd

DEŽNIKE NOGAVICE

na drobno in na debelo
kupite najugodnejše
v tovarni

JOSIP VIDMAR

Ljubljana
Pred Škofijo 19
podruž.: Prešernova ul. 20

Beograd
Kralja Milana 13

Zagreb
Jurišičeva ul. 8